

BIDDEN EN DANKEN

Algemeen

**KERK
GEZIN
JEUGD**
ONDERWIJS
GEREFORMEERDE
GEMEENTEN

BIDDEN EN DANKEN

©2019. Dit is een uitgave van het Deputaatschap Kerk, Gezin, Jeugd en Onderwijs (KGJO) – Gereformeerde Gemeenten. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

COLOFON:

Redactie: Gertrude de Regt
Tekst: Mettie de Braal – Prins

Contact:
Deputaatschap KGJO
Houttuinlaan 7
3447 GM Woerden
T: (0348) 489968
E: coördinator@kgjo.nl

OPENING (15 minuten)

Zingen: Psalm 27:5; Psalm 81:1,12; Psalm 103; Psalm 119:3; Psalm 141:2

Lezen: Lukas 18:9-14

Bidden: vraag eventueel om concrete gebedspunten van deelnemers

Toelichting bij het Bijbelgedeelte

In Lukas 18 staan twee gelijkenissen van de Heere Jezus over het gebed. In vers 1-8 vertelt Hij de gelijkenis van de onrechtvaardige rechter om de mensen te leren dat ze moeten blijven bidden. Daarna richt Jezus Zich tot sommigen die *bij zichzelf vertrouwden dat zij rechtvaardig waren en de anderen niets achtten*. Deze mensen – niet alleen farizeeërs – vertrouwen op hun eigen rechtvaardigheid voor God. Ze zijn ervan overtuigd dat het houden van de wet nodig is om aanvaard te worden door God. Deze gelijkenis gaat over mensen die vinden dat ze aan die voorwaarde voldoen. Ze vertrouwen op zichzelf en daarmee niet op God. Deze zelfingenomenheid gaat samen met het verachten van anderen. Dat zijn de mensen die deze rechtvaardigheid niet hebben, omdat ze de wet niet kunnen volbrengen.

Tollenaren bijvoorbeeld. In wie herkennen wij ons?

Voor meer uitleg over deze gelijkenis: zie het artikel 'Gebed om genade' van Laurens Kroon in het themanummer van Eigenwijs over 'Bidden en danken'.

Vragen bij het Bijbelgedeelte

1. Waar wordt om gebeden of voor gedankt?
2. Hoe bidt iemand?
3. Welk antwoord krijgt de bidder of degene die dankt?

UITWISSELING VAN ERVARINGEN (15 minuten)

Deelnemers vormen een binnenkring en een buitenkring en staan tegenover elkaar. Wie in de binnenkring staat, vraagt aan de persoon tegenover hem/haar een ervaring met het bidden en danken in je gezin te vertellen. Mogelijke vragen kunnen zijn:

- Wanneer begon jij zelf met een vrij gebed als kind en wanneer leren jullie dit je kinderen?
- Hoe leer jij je kinderen een vrij gebed te doen?
- Bidden jouw kinderen ook hardop aan tafel en hoe leer je ze dat?
- Welke plek heeft voorbede en dankzegging voor anderen in jullie gezinsgebed?
- Bidden jullie als ouders ook samen voor jullie kinderen en hoe of wanneer?

Na drie minuten zetten de mensen van de buitenkring een stap naar rechts en nu stellen de mensen van de binnenkring een volgende vraag aan de persoon tegenover hem/haar. Luisteren, doorvragen, maar geen eigen ervaring vertellen. Elke drie minuten herhalen. Als de tijd om is kun je vragen wat deelnemers van elkaar hebben geleerd.

De hierboven genoemde vragen kun je desgewenst ook in tweetallen laten bespreken door ouders, als in jullie groep de werkvorm van een binnenkring en buitenkring minder geschikt lijkt.

THEORETISCH KADER (20 minuten)

Bidden en danken is een mooie en tegelijkertijd moeilijke taak in de opvoeding; bij tijden misschien zelfs een onmogelijke opgave. Hoe kunnen wij die taak vervullen? De praktijk is ook in ons eigen leven zo weerbarstig: bidden om de eer van Gods Naam, terwijl we zo op onszelf gericht zijn. Hoe kunnen we de kinderen leren altijd te bidden, als we onszelf er ook toe moeten zetten en soms niet eens weten of we wel gebeden hebben?

Daarom is allereerst nodig je eigen biddeloosheid, ondankbaarheid, je ik-gerichtheid bij de Heere te brengen en Hem te smeken om de leiding van de Heilige Geest. Zelfs de discipelen vroegen aan de Heere Jezus of Hij hen wilde leren bidden. Hij gaf hen het Onze Vader, het volmaakte gebed, ook voor onvolmaakte opvoeders. Dat mag je ook naar je kinderen uitspreken.

Naast de formuliergebeden neemt het vrije gebed met de kinderen een belangrijke plaats in, in het gezinsleven. Kinderen krijgen zo een voorbeeld hoe zij kunnen bidden. Zij gaan het gewoon vinden om alles bij de Heere neer te leggen en voor anderen te bidden.

Hoe bidden we?

In het vrije gebed is het goed om de opbouw van het Onze Vader aan te houden. Daarin komen vier zaken aan de orde:

1. De eerbiedige aanspraak van de Heere
2. De eer van God (Zijn naam, Zijn koninkrijk, Zijn wil)
3. Wat wij nodig hebben (bede om dagelijks brood, vergeving van schulden en verlossing van de boze)
4. De lofprijzing

Bidden en danken is een tere aangelegenheid. Het is belangrijk om eerbied uit te stralen in je toon en je houding. Als je bidt, spreek je met de hoge en heilige God. Hij is de geheel Andere. Een eerbiedige houding betekent in onze traditie dat we (geknield) onze handen vouwen en onze ogen sluiten. Het is vervolgens goed om aan te sluiten bij het denkniveau en de mogelijkheden van de kinderen. Voor kinderen met een beperking kan het moeilijk zijn om hun ogen te sluiten, omdat ze dan de grip op hun omgeving kwijtraken. Kinderen met een gehoorbeperking zullen in een gezamenlijk gebed met hun ogen open moeten bidden om het gebed te kunnen volgen.

Maak een kind van jongs af aan vertrouwd met vaste gewoonten zoals bidden en zingen. Jonge kinderen zijn heel gevoelig voor sfeer en zullen eerbied en ontzag voor God zeker opmerken tijdens het gebed.

Een peuter kan een heel menselijk beeld van God hebben, aangevuld met de eigen fantasie. Geef de Bijbelse beelden die God over Zichzelf gebruikt, door. Dat God alles kan en alles weet, dat Hij voor je zorgt, dat Hij verdriet heeft als je ongehoorzaam bent. Zo help je je kind een Bijbels beeld van God te ontwikkelen. Een peuter leert heel veel door na te doen.

“Gebruik hedendaags taalgebruik; dat hoeft de eerbied niet in de weg te staan.”

Kleuters gaan denken over God: waar woont Hij, hoe ziet Hij eruit? Neem de tijd om je kinderen deze vragen te laten stellen. Hij is veel groter en wijzer en wij begrijpen Hem niet. En toch mag je geloven dat wat Hij zegt in Zijn Woord, de waarheid is.

Kinderen kunnen zo eenvoudig vertrouwen op de verhoring van hun gebed voor de meest alledaagse dingen. Voor ouders zijn zij daarin soms een beschamend voorbeeld. Het vraagt aan de andere kant ook tact en wijsheid om er op een zorgvuldige manier mee om te gaan. Niet alle gebeden worden verhoord.

Gemiddeld vanaf een jaar of acht kan je kind voor zichzelf gaan bidden; al is het goed om ook nog samen te bidden. Voor dagelijkse dingen bidden is vaak niet zo moeilijk, maar bij geestelijke zaken kunnen kinderen snel vervallen in het gebruik van dezelfde woorden, waardoor een bepaalde sleur kan ontstaan. Probeer een voorbeeld te geven door tijdens het samen bidden aan te sluiten bij het Bijbelgedeelte dat gelezen is.

Van tieners wordt vaak gezegd dat zij ‘wegens verbouwing’ gesloten zijn. Daarom zullen zij aangeven dat zij liever voor zichzelf willen bidden en danken. Ze denken bewuster na over tegen Wie zij spreken. En zij vragen zich af of God hen wel hoort. Wees authentiek. Zeker tieners prikken door vormendienst en mooie woorden heen.

Gebruik hedendaags taalgebruik; dat hoeft de eerbied niet in de weg te staan. Vermijd algemeenheden, maar bid en dank concreet voor situaties, gebeurtenissen, school, de kerk, zending, de wereld om ons heen. Blijf beschikbaar voor hun vragen. Als er ooit een periode in de opvoeding is waarin je kinderen jouw gebed nodig hebben, dan is het de puberteit.

Bidden en danken kan alleen in de Naam van de Heere Jezus. Hij heeft met Zijn bloed de weg naar God weer willen openen. Daarom mogen opvoeders geloven dat Hij doorgaat met Zijn werk, van kind tot kind. God is niet van ons doen en laten afhankelijk. Wij moeten volgens Luther doen alsof wij onze kinderen kunnen bekeren in de wetenschap dat we het niet kunnen.

VERWERKINGSVORMEN (30 minuten)

Casus met vragen

In het gezin van Harm en Janita mogen de kinderen op zondagavond na het eten een vrij dankgebed uitspreken. Deze keer is het de beurt van Anna (5). Op haar eigen, vertederende manier kwijt ze zich van haar taak. Haar oudere zussen knipogen na het amen eens naar elkaar; haar broer van 10 begint te lachen.

1. Wat doe je als ouders wanneer oudere kinderen lacherig of vertederd reageren op het gebed van een kleuter?
2. Hoe zou je zulke reacties kunnen voorkomen?

Op een bankje in een stad, met je rug tegen een muurtje, overal kun je om een zegen vragen voor het eten dat je bij je hebt. Althans, dat vinden ouders Verkade. Tijdens hun laatste vakantie denkt zoon Carl (14) daar anders over. 'Dat doe je toch niet!' Hij weigert zijn handen te vouwen en zijn ogen te sluiten en zegt dat je even vlug met je ogen open net zo goed kan bidden.

1. Wat vind je van het standpunt van Carl?
2. Hoe zou jij hiermee omgaan?

STELLINGEN EN/OF DISCUSSIEVRAGEN

- Kinderen moeten voor het bidden hun handen vouwen en hun ogen sluiten.
- Eerbied moet je desnoods afdwingen.
- Je kunt als je de Heere niet echt kent, beter een formuliergebed bidden aan tafel.
- Vader/moeder zijn priester in hun gezin. Het is dus niet aan de kinderen om hardop voor te gaan aan tafel.
- Wij bidden vaak om zilver, maar de Heere schenkt ons goud. Het goud dat uit genade geschonken wordt, is de Heilige Geest (Maarten Luther). Heb je dat als ouders weleens ervaren? Hoe en wanneer?

CREATIEVE VERWERKINGSVORM

Deelnemers maken een gebedshand. Dat kan simpel door de hand over te trekken op gekleurd papier. Je kan er ook je eigen creativiteit bij gebruiken. De duim verwijst naar het prijzen van God; de wijsvinger naar danken voor wat je hebt gekregen; de middelste vinger naar het belijden van je zonden; de ringvinger herinnert aan bidden voor anderen en de pink aan bidden voor jezelf. Schrijf deze dingen in steekwoorden in de vingers en geef elke vinger een eigen kleur. De gebedshand geeft kinderen een houvast waarvoor en in welke volgorde je mag bidden.

TERUGBLIK (10 minuten)

- Loop de vragen/stellingen van de verwerking langs en vraag van elk groepje een korte reactie.
- Laat enkele deelnemers vertellen wat voor hen op deze bijeenkomst een eyeopener was.

AFSLUITER (5 minuten)

*Geef Heere, wat U gebiedt, dan zult U nooit vergeefs geboden hebben
(Augustinus)*

*Een kind van zulke gebeden kan nooit verloren gaan
(Ambrosius tegen de moeder van Augustinus)*

DANKGEBED

CONCRETE TIPS

- Smeek om de leiding van de Heilige Geest.
- Bid en dank aan tafel hardop in eigen woorden. Het hoeft niet mooi te zijn.
- Bid liever kort, maar krachtig met de woorden van het gelezen Bijbelgedeelte.
- Sluit aan bij het denkniveau van je kinderen.
- Betrek je kinderen bij het gebed door te vragen of er dingen zijn waarvoor ze willen bidden of danken.
- Bijbelteksten en gebeden kunnen ook gezongen worden. Kinderen onthouden ze daardoor sneller en beter.
- Vertel als de Heere gebeden heeft verhoord en dank Hem daar samen voor
- Leg de Heere, ook in je gebed aan tafel, maar voor dat we gedoopt zijn.
- Bid Bijbels met de kinderen door aan te sluiten bij het gelezen Bijbelgedeelte.

VERDER LEZEN

Aalst, van G.J. e.a. (1998). Leer ons bidden. Goes: uitgeverij De Ramshoorn
Bakker, F. Gebedsgestalten. Apeldoorn: uitgeverij De Banier
Ryle, J.C. (1987) Bidt gij? Gorinchem: uitgeverij Romijn en van der Hoff B.V.
Vreugdenhil, C.G. (1999) Als je bidt... Heerenveen: Uitgeversgroep Jongbloed
Klaassen, M. (2016) Bidden zoals Jezus. Heerenveen: Royal Jongbloed